

Критеријуми оцењивања – Актив српског језика и књижевности ОШ „Јован Дучић”, Београд

У ОШ „Јован Дучић” постигнућа ученика у оквиру предмета српски језик и књижевност вреднују се на следећи начин:

1) сумативно оцењивање врши се давањем оцене од недовољан 1 до одличан 5. Оцењивање обухвата све три области српског језика и књижевности, а то су: књижевност, језик (граматика, правопис, ортоепија) и језичка култура.

Оцењују се:

- писмени задаци
- контролни задаци
- домаћи задаци
- говорне вежбе
- диктати
- рецитовање
- рад на часу
- остали облици презентовања градива (групни рад, презентација и сл.)

Документацију која прати процес оцењивања представљају: е-дневник, педагошка свеска наставника, тестови, диктати, писмени и домаћи задаци.

2) формативно оцењивање врши се тако што се прати напредовање, ангажовање и мотивисаност ученика, активност на часовима (укључујући у то и све три области српског језика), дисциплина, редовно доношење прибора, израда домаћих задатака, поштовање наставника и ученика у одељењу. Води се у педагошкој свесци наставника или у активностима у е-дневнику. Из овог оцењивања проистиче оцена за рад на часу на крају сваког класификационог периода или на крају полугодишта и године.

Критеријум је следећи:

- Недовољан успех - ученик омета наставу, не поштује правила понашања на часу, не пише, нема прибор, не ради домаће задатке и уопште није активан на часу;
- Довољан успех – ученик повремено прати наставу и поштује правила понашања, повремено доноси прибор и домаћи и ретко кад је активан на часу;
- Дobar успех – ученик прати наставу, труди се да поштује правила понашања на часу, доноси прибор и домаћи и активан је на часу, али не у континуитету;
- Врло добар успех – ученик поштује правила понашања на часу, труди се да редовно извршава своје обавезе, доноси прибор и домаћи, активан је и мотивисан за рад;
- Одличан успех – ученик увек поштује правила понашања на часу, редовно извршава своје школске обавезе, доноси школски прибор и домаће задатке, изузетно је активан и мотивисан, у континуитету показује заинтересованост и жељу за напредовањем и стицањем знања.

Граматика – критеријум за оцењивање градива ове области усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима;
- Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике и примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника; показује висок степен ангажовања; • Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у основним примерима;
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике уз помоћ наставника; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у најједноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексике ни уз помоћ наставника; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима.

Књижевност - критеријум за оцењивање градива из књижевности усаглашен је са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа, основног, средњег и напредног нивоа:

- Одличан (5) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области (наводи дела и писце, разликује књижевне родове и врсте, одређује врсту стиха и строфе, проналази стилске фигуре и различите облике приповедања ; самостално анализира књижевно дело, аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима);
- Врло добар (4) – ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из књижевности, уз малу помоћ наставника (самостално анализира књижевна дела уз познавање основних одлика и функционалних појмова);
- Добар (3) – ученик самостално испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа из књижевности (познаје основне одлике књижевности и разликује типове уметничког стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); познаје основне функционалне појмове ;
- Довољан (2) – ученик минимално испуњава захтеве основног нивоа ове области, уз помоћ наставника (повезује наслове књижевних дела и имена аутора, разликује књижевне родове и препознаје основне одлике књижевних текстова);
- Недовољан (1) – ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника.

Што се тиче контролних задатака и тестова из граматике и књижевности, скала за оцењивање је следећа:

Процент тачних одговора
од 86% до 100% одличан (5)

од 66% до 85% врло добар (4)
од 46% до 65% добар (3)
од 26% до 45% довољан (2)
испод 25% недовољан (1)

Диктат се оцењује бројчано 1-2 пута у току једног полугодишта, а оцењује се на следећи начин:

- Одличан (5) – ученик зна сва слова ћирилице, зна и доследно примењује правописну норму у свим случајевима;
- Врло добар (4) – ученик зна сва слова ћирилице, зна правописну норму и примењује је у свим случајевима, уз поједине правописне грешке;
- Добар (3) – ученик зна сва слова ћирилице, познаје правописну норму и примењује је у већини основних правописних правила;
- Довољан (2) – ученик пише већину слова ћирилице, делимично примењује правописну норму у најосновнијим и једноставнијим примерима;
- Недовољан (1) – ученик не пише тачно сва слова ћирилице, не зна да примени правописну норму у најосновнијим примерима.

Оцењивање *писмених и домаћих задатака* (састава/есеја) обухвата неколико делова: композицију, садржај, стил, граматику, правопис и естетски изглед.

- Одличан (5) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао је захтеве композиције тако што је издвојио увод, разраду и закључак; види се поступност у излагању, реченице су јасне и правилне без граматичких и правописних грешака, стил писања богат је описима, емоцијама и појединим стилским изражајним средствима, рукопис ученика је леп, а рад уредан; рад има поруку и поенту исказану током разраде или у закључку.
- Врло добар (4) – ученик је тачно одговорио на тему, поштовао захтеве композиције, реченице су јасне са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу недостаје више описа и емоција; недовољно јасно истакнута порука или поента.
- Добар (3) – ученик је тачно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности поштовани (нису повезани, недостаје увод или закључак), поједине реченице нису јасне, честе правописне и граматичке грешке, недостаје доста описа и емоција, рад је понегде нечитак и неуредан; изостаје формулисана порука или поента.
- Довољан (2) – ученик је делимично одговорио на тему, увод, разрада и закључак нису уједначени, реченице су нејасне и неповезане, стил је сиромашан са великим граматичким и правописним грешкама, рад је веома нечитак и неуредан;
- Недовољан (1) – ученик није ништа написао или ученик није одговорио на тему, нису поштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати, реченице су потпуно неповезане и нејасне, има превише граматичких, правописних и стилских грешака.

Ученику је током писане провере знања забрањена употреба недопуштених средстава (мобиљни телефони, бубице, свеске, пушкице, књиге) и преписивање. Уколико наставник

примети на часу употребу оваквих средстава против ученика се покреће васпитно-дисциплински поступак који означава тежу повреду радних обавеза ученика по ЗОСОВЗ 17 члан 83.

Писмени задаци су провера савладаности писменог изражавања ученика и подразумевају учеников самостални рад. Уколико наставник утврди да је ученик преписао (плагирао) туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену недовољан (1). (Након учињеног престапа, наставник је дужан да обавести одељењског старешину и против ученика се покреће васпитно-дисциплински поступак.) Наставник је дужан да укаже на изворе одакле је рад преписан (слика екрана, линк, са датумом када га је погледао наставник) и да на тај начин документује преписано. Задатак се може сматрати преписаним иако наставник није утврдио да се преписивање десило употребом недозвољених средстава, већ је научен напамет или на други начин. Уколико наставник нађе два (или више) иста задатка код различитих ученика, како садржински или по сличним грешкама, сматра се да ученици нису написали задатак без обзира ко је од кога преписао и задатак се за те ученике понавља. Све писане провере знања треба писати писаним словима читко и уредно.

Оцењивање *говорних вежби*:

- Одличан (5) ученик на постављено питање одговара самостално, и показује висок ниво познавања градива, одговара на потпитања наставника без помоћи наставника и самостално повезује знања уводећи и појмове и појаве које се тичу других предмета, или на начин који показује висок степен развијености међупредметних компетенција. Успешно решава задатке на свим нивоима постигнућа (почев од препознавања градива до примене наученог на новим примерима). Успешно актуализује своја знања и повезује их са стварним примерима из живота.
- Врлодобар (4) Ученик самостално одговара на питања, уз минималну помоћ и погрешке, добро познаје појмове који се тичу градива, не лута по теми постављаног питања, самостално одговара на потпитања која даје наставник или уз малу помоћ наставника. Успешно решава задатке на свим нивоима постигнућа, уз малу помоћ наставника.
- Дobar (3) Ученик познаје градиво, уме да препозна појмове који се тичу градива и да их репродукује, уз помоћ наставника уме да одговори на потпитања, али често греша. Не открива узрочно-последичне везе и не може самостално закључивати о њима. Одговара на питања основног нивоа и задатке које је наставник већ давао на часу. Показује занимање и труди се, упркос свему.
- Довољан (2) Ученик може набројати, именовати или уз помоћ наставника дефинисати само основне појмове, стално га треба подсећати и усмеравати у одговорима наводити на тачна решења и уз помоћ наставника је у стању да реши задатке основног нивоа. Отежано повезује дате чињенице и често греша у примени знања.
- Недовољан (1) Ученик није савладао основне појмове које садржи тема коју одговара, не показује интересовање да уз помоћ наставника пронађе одговоре

Оцењивање *рецитовања*:

- Одличан (5) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;
- Врло добар (4) – ученик изражајно, тачно и јасно рецитије текст уз делимично одговарајућу дикцију, правилно изговара све гласове;
- Добар (3) – ученик тачно рецитије текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;
- Довољан (2) – ученик рецитије текст без дикције и изражајности, правећи често грешке;
- Недовољан (1) – ученик није научио задати текст.

Наставник може наградити ученика одличним оценом (5) и за израду разних паноа, презентација, учешћа на такмичењима, конкурсима, ангажовању у раду појединих секција, активностима у школи и сл.

Оцењивање других облика презентовања одређеног задатка

Уколико ученик добије посебан задатак, у договору са наставником бира облик у којем ће га представити. Ако ученик има задатак да спреми презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај, оценом

- одличан (5) може се оценити презентација (дигитални алат) урађена по следећим критеријумима:
 1. презентација садржи највише десет слајдова
 2. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја
 3. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след
 4. презентација не поседује граматичке и правописне грешке
 5. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.

Уколико је задатак површно одрађен, преузет са интернета, или само преузет текст без критичког односа према садржају, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитивн одговор води у педагошкој свесци наставника.

Оцењивање рада у групи

Оцена за рад у групи иста је за све ученике у групи, осим уколико наставник није донео посебан поступак вредновања групног рада и пише се у педагошкој свесци. Знање стечено групним радом проверава се индивидуално и важи за целу тему, а не само за посебне радне задатке групе и може се уписати у дневник рада.

- Висок ниво - одговара оценама 4 и 5

РАД У ГРУПИ - Ученик сарађује са свим члановима групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно.

ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ - Ученик поседује знања, показује спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.

РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА - Ученик је у потпуности посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.

- Средњи ниво - одговара оценама 3 и 4

РАД У ГРУПИ - Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији, али их самостално решава, своје обавезе извршава уз подсећање и опомињање.

ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ - Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на тему.

РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА - Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак, али кад га добије, ради по њему. Повремено има активности које не доприносе решавању задатка.

- Низак ниво - одговара оценама 2 и 3

РАД У ГРУПИ - Ученик повремено има сукобе у којима напада особе, а не проблем, своје обавезе извршава ретко и делимично.

ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ - Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.

РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА - Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.

- Незадовољавајући ниво

РАД У ГРУПИ - Ученик омета рад групе, доприноси неконструктивним сукобима и не извршава своје обавезе.

ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ - Ученик ништа не зна о теми и нема интересовање да сазна. Не учествује у размени идеја. Никад не поставља питања која се односе на тему.

РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА - Ученик омета решавање задатка.

Ученици који раде по прилагођеном или измењеном програму у оквиру ИОП-а имају другачији критеријум оцењивања. Он није исти за све ученике и зависи од потреба и постигнућа ученика који раде по овом програму, а прилагођава се индивидуализованом раду сваког ученика појединачно.

На крају првог и другог полугодишта закључна оцена из српског језика је бројчана. Она се утврђује на основу свих описних и бројчаних оцена у току једне школске године. Оцена се закључује у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.